

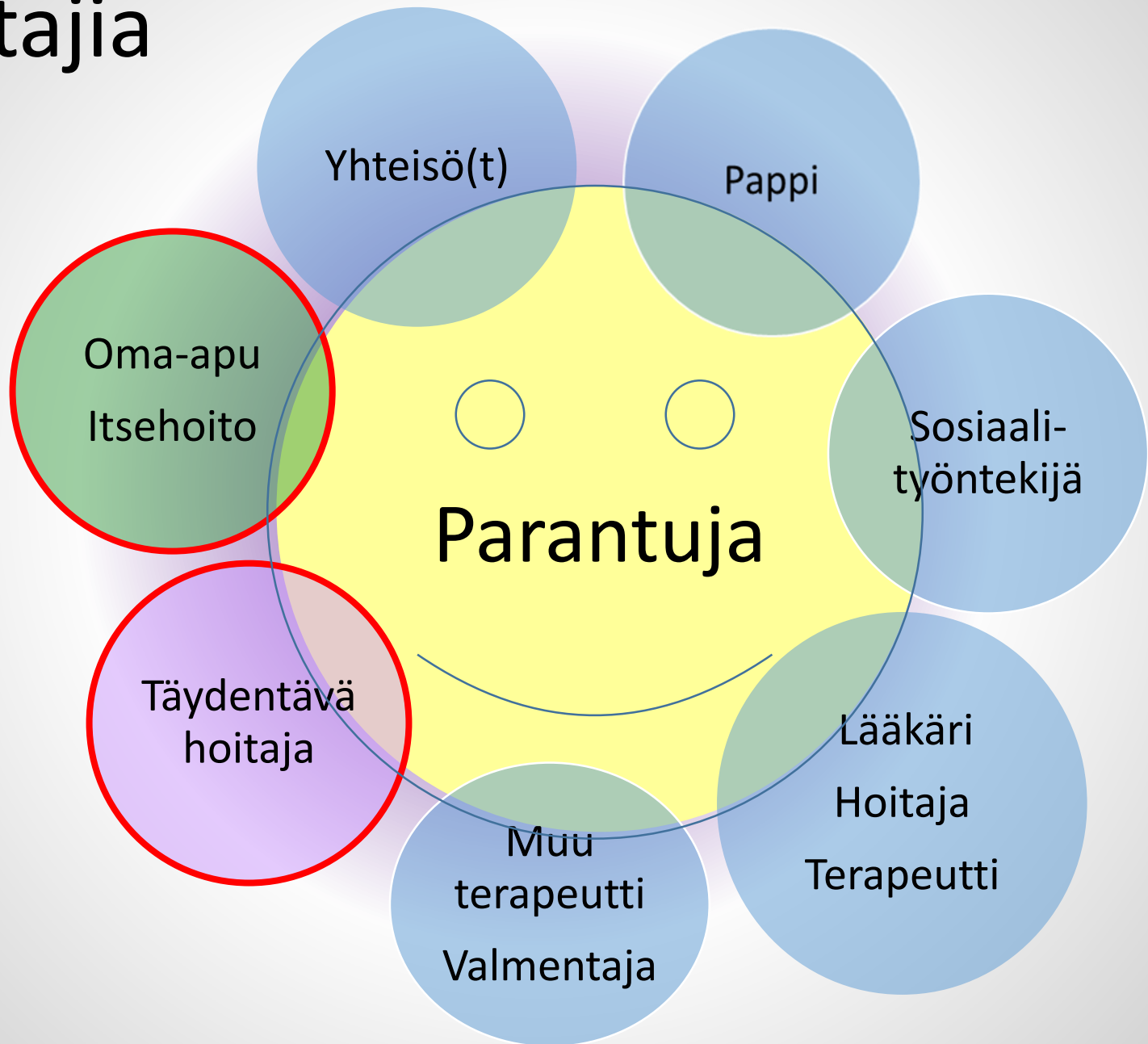
Potilaasta parantujaksi

Tutkimustietoa täydentävien hoitojen
käyttäjistä ja käytön syistä

Pauliina Aarva

Tampereen yliopisto 13.11.2015

Auttajia

Täydentävät terveystähtemykset Complementary Health Approaches

- **Luontaistuotteet** (Natural Products)
- **Kehomielihoidot** (Mind and Body practices)
- Muut, kuten **terveydenhoitojärjestelmät**

Luontaistuotteet

Ravintolisät: vitamiinit, yrtit, probiootit ym.

Kehomielihoidot

Jooga, akupunktio, kiropraktiikka, osteopatia, meditaatio, rentoutustekniikat (hengitys-, mielikuva ja lihasharjoitukset), parantava kosketus, hypnoosi, pilates, tai chi ym.

Terveystenhoitojärjestelmät

Perinteinen kiinalainen lääketiede, Ayurveda, homeopatia, naturopatia, perinneparantajat

Täydentävä

- If a non-mainstream practice is used **together with** *conventional medicine*, it's considered **“complementary.”**

Vaihtoehtoinen

- If a non-mainstream practice is used **in place of** conventional medicine, it's considered **“alternative.”**

Täydentäviä hoitoja käyttäneet (12 kk:n aikana vähintään kerran)

- *Iso Britannia* 26 % – 41 % (sis. luontaislääkkeet)
- *USA* 33 % (sis. ravintolisät, muut kuin vitamiinit)
- *Australia* 23% – 44 % (hoitajan luona käyneet)

Posadzki ym 2013 Clinical Medicine 13:126-31, Johnson et al 2012 Health Services Research.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22092295>, Canaway ym. 2014. Forsch Komplementmed 21:25–33;

Stussman BJ, Black LI, Barnes PM, Clarke TC, Nahin RL. 2015. [Wellness-related use of common complementary health approaches among adults: United States, 2012](#). National health statistics reports; no 85. Hyattsville, MD: National Center for Health Statistics. 2015

Käyttäjien määrä Suomessa

- 46 % Meriläinen (1993)
- 11-43 % CAMbrella
- 35 % Wahlström ym. (2008)
- 28 % Lindeman (2011)
- Taloustutkimus (2008)

Täydentävien hoitojen käyttäjät (n=5987)

Käyttänyt
ed. vuonna %

KAIKKI

35,4

Naiset*

43,7

Miehet

30,8

Perusasteen koulutus

38,4

Keskiasteen koulutus

36,4

Yliopisto ym. Koulutus*

42,3

Fyysisiä sairauksia ON*

39,6

Fyysisiä sairauksia EI

35,3

Itse tai perheen jäsen käyttänyt tai kokeillut

Hoitomuoto	% haastatelluista
Luontaistuote	62
Ravintolisävalmiste	47
Kiropraktiikka	27
Akupunktio	25
Vyöhyketerapia	21

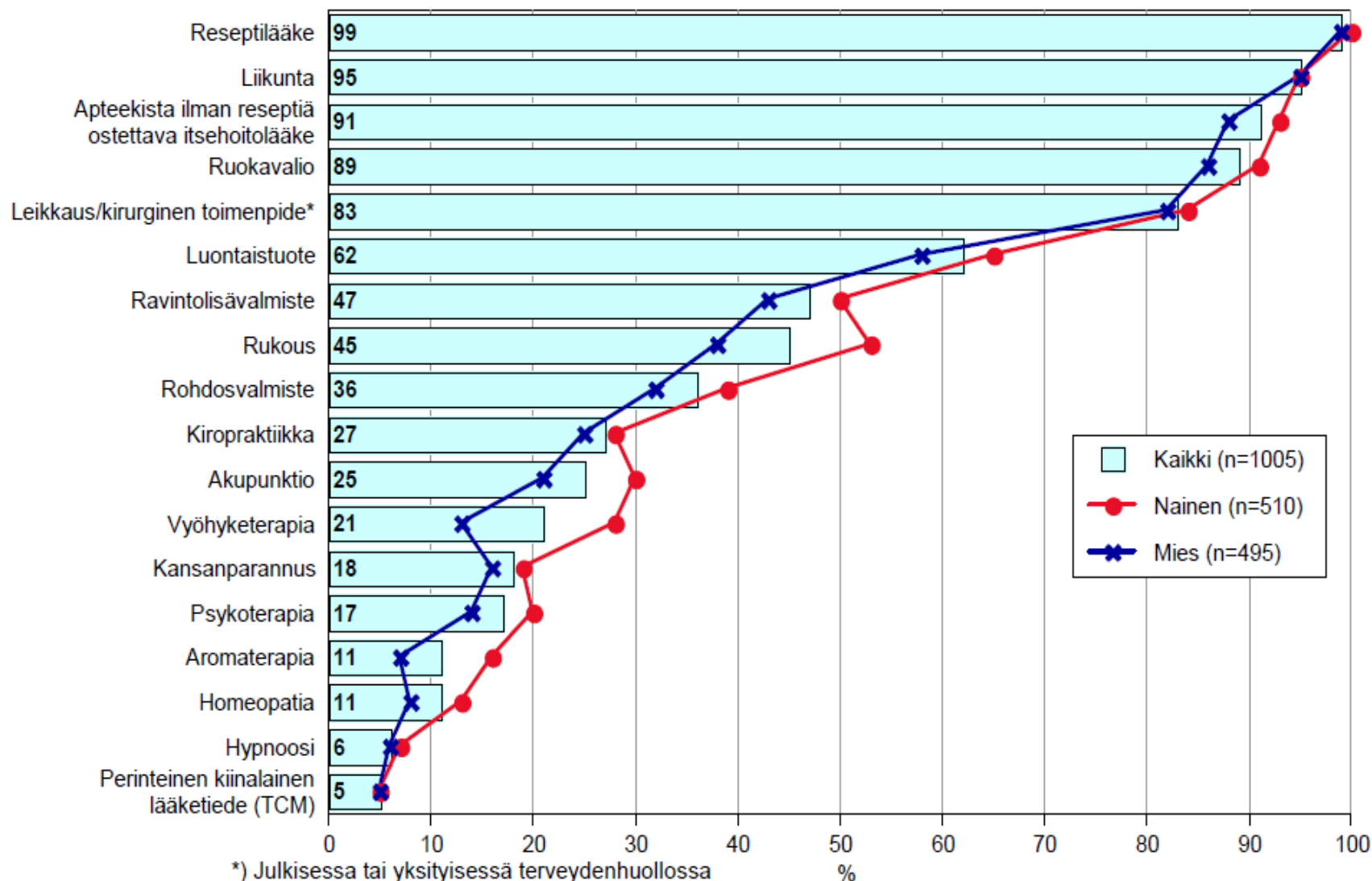
Itse tai perheen jäsen käyttänyt tai kokeillut

Hoitomuoto	% haastatelluista
Kansanparannus	18
Aromaterapia	11
Homeopatia	11
Hypnoosi	6
Perinteinen kiinalainen lääketiede	5

Mitä seuraavista hoidoista/keinoista on itse tai joku perheenjäsen on käyttänyt tai kokeillut

Kaikki ja sukupuoli

n=kaikki vastaajat

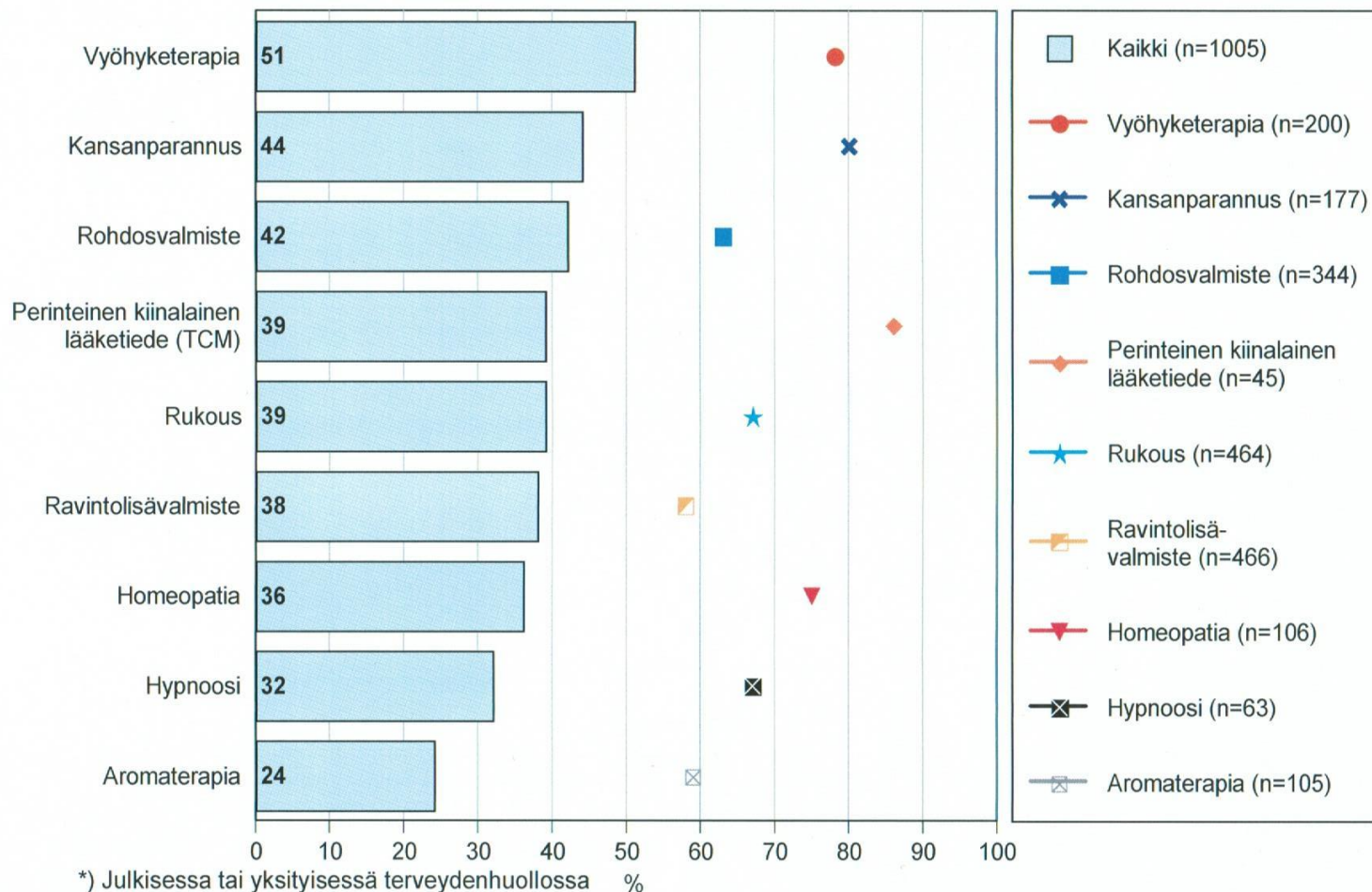

*) Julkisessa tai yksityisessä terveydenhuollossa

%

Ovatko seuraavat hoidot/keinot sellaisia, joilla voidaan parantaa jokin sairaus tai sairauksia
Kaikki ja kyseistä hoitoa/keinoa käyttäneet 2(2) (kyllä -vastaukset)

n=kaikki vastaajat

*) Julkisessa tai yksityisessä terveydenhuollossa %

Käytön syitä

- Kroonisten sairauksien tukihoito
- Kivut, allergiat, tuki- ja liikuntaelinten vaivat
- ”Selittämättömät” vaivat
- Mielialaongelmat
- Lääkkeiden haitat ja niiden sivuvaikutukset

Käytön syitä (2)

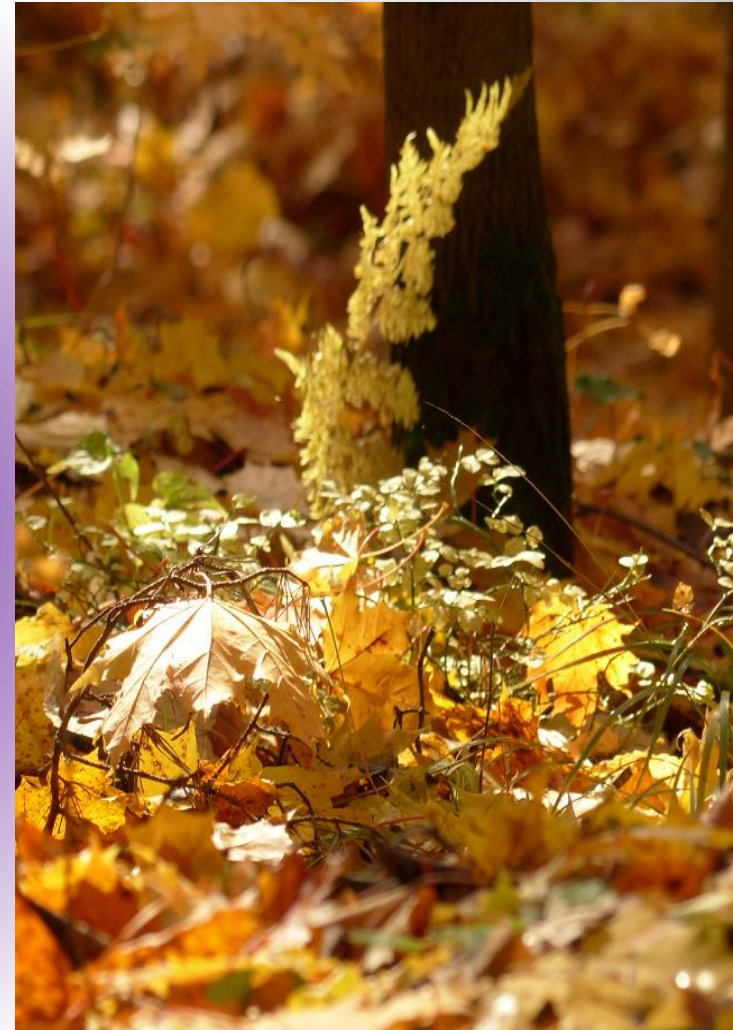
- Stressin lievittäminen
- Hoidetaan kokonaista ihmistä
- Hoitajilla enemmän aikaa
- Parempi terapeuttinen suhde
- Asiakkaan oma aktiivnen rooli

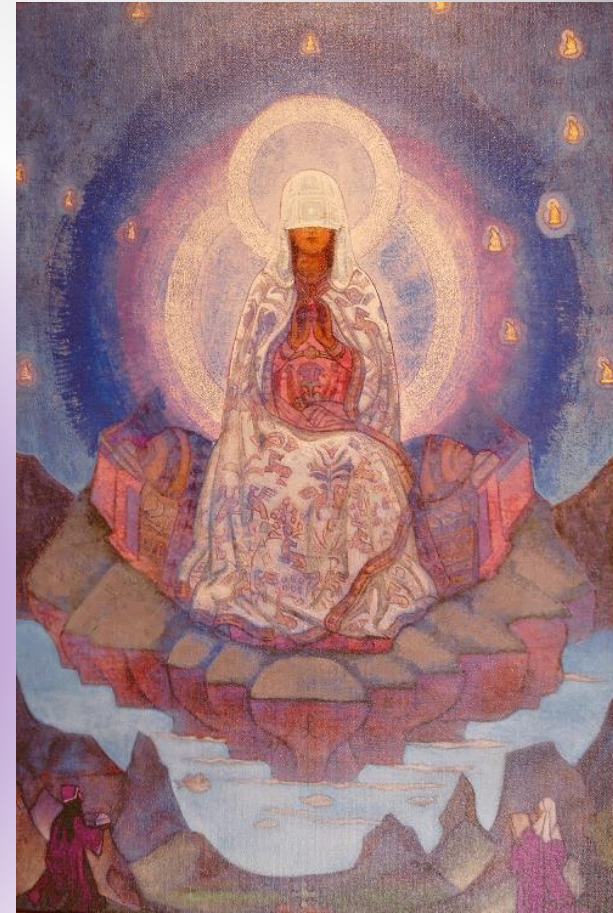
Käytön syitä (3)

- Luonnonmukaisuus
- Terveysten edistäminen
- Muutoksen tarve elämässä
- Turhautuminen tavanomaiseen hoitoon
- ”Sekä että” - yhdistävä hoitonäkemys

Koettuja hyötyjä

- Kehotietoisuus vahvistuu
- Henkinen kasvu, mielenrauha
- Spirituaalinen eheytyminen
- Kokonaisvaltainen voimaantumisen

Sointu, E. 2013. Complementary and alternative medicines, embodied subjectivity and experiences of healing. *Health* 17(5) 530–545.

Canaway, R., Manderson, L. & Oldenburg, B. (2014) Perceptions of Benefit of Complementary Therapy Use among People with Diabetes and Cardiovascular Disease. *Forsch Komplementmed*, 21:25–33.

Danell, JA. 2015. From disappointment to holistic ideals: a qualitative study on motives and experiences of using complementary and alternative medicine in Sweden. *Journal of Public Health Research* 4:538, 125-132

Stöckigt, B, Besch, F, Jeserich, F., Holmberg, C. Witt, C.M., Teut, M. 2015. Biographical similarities between spiritual healers and their clients in Germany - a qualitative study. *Anthropology & Medicine* 22 (2), 177-190. <http://dx.doi.org/10.1080/13648470.2015.1050578>

“Parantuminen (healing) tapahtuu *biolääketieteellisen kehon ulkopuolella.*

Hoidot voivat tavoittaa jopa itseyden ja subjektiivisuuden.”

“Voimaannuttava vaikutus ilmenee itseän sunnattujen positiivisten tunteiden kautta ja on itsensä löytämisen ja uudelleen arvioinnin väline.”

Vaikutuksia kehomielihoidoista

- Oireiden ja vaivojen lievittyminen tai häviäminen
- Hyvinvoinnin lisääntyminen
- Henkilökohtaisen kasvun kokemus
- Kokonaisena ihmisenä olemisen kokemus
- Yhteys biologisen todellisuuden tuolle puolen

Täydentävien hoitojen haittoja

- Lääkkeiden ja yrttivalmisteiden/ravintolisien yhteisvaikutukset (on olemassa näyttöä)
- Kehomieli-hoidoista on raportoitu hyvin vähän suoria haittoja
- Epäsuorat haitat – tutkittu vähän
  - Epäselvä informaatio, manipulaation mahdollisuus
  - Väärä tieto (myös lääkärin jakama)
  - Vallitsevaan lääketieteeseen nojaavan hoidon viivästyminen
  - Haittojen aliraportointi (jos ei ole helppoa valitusmahdollisuutta)

CAM-hoitoihin uskovien ominaisuuksia

- muita taipuvaisempia luottamaan ***intuitioon*** analyyttisen ajattelun sijaan
- uskovat muita useammin ***paranormaaleihin*** ilmiöihin
- ajattelussa on ***ydintiedon sekaannus***, mikä voi ilmetä ***kategoriavirheenä***.

Intuitiivisuus ja CAM

- Jos intuitiota käytetään ratkaisemaan ”totuus vai valhe” –ongelmia ilman loogista päättelyä, intuitio voi helposti johtaa harhaan.

Lindeman: ”CAM-hoidoissa juuri tästä voi olla kysymys.”

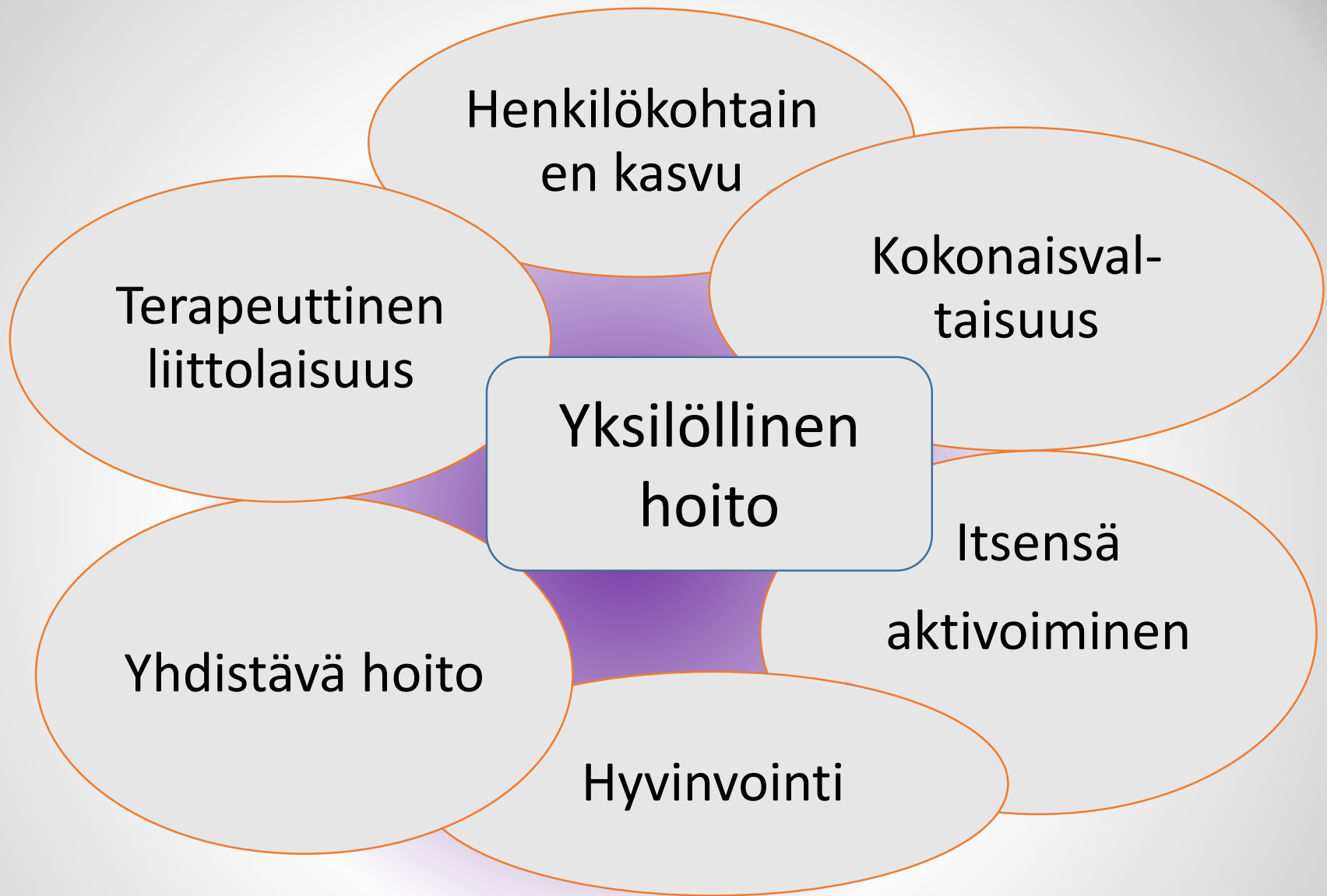
Tutkimusaineisto: Taloustutkimus Oy:n internetpaneelin kysely (n=1092)

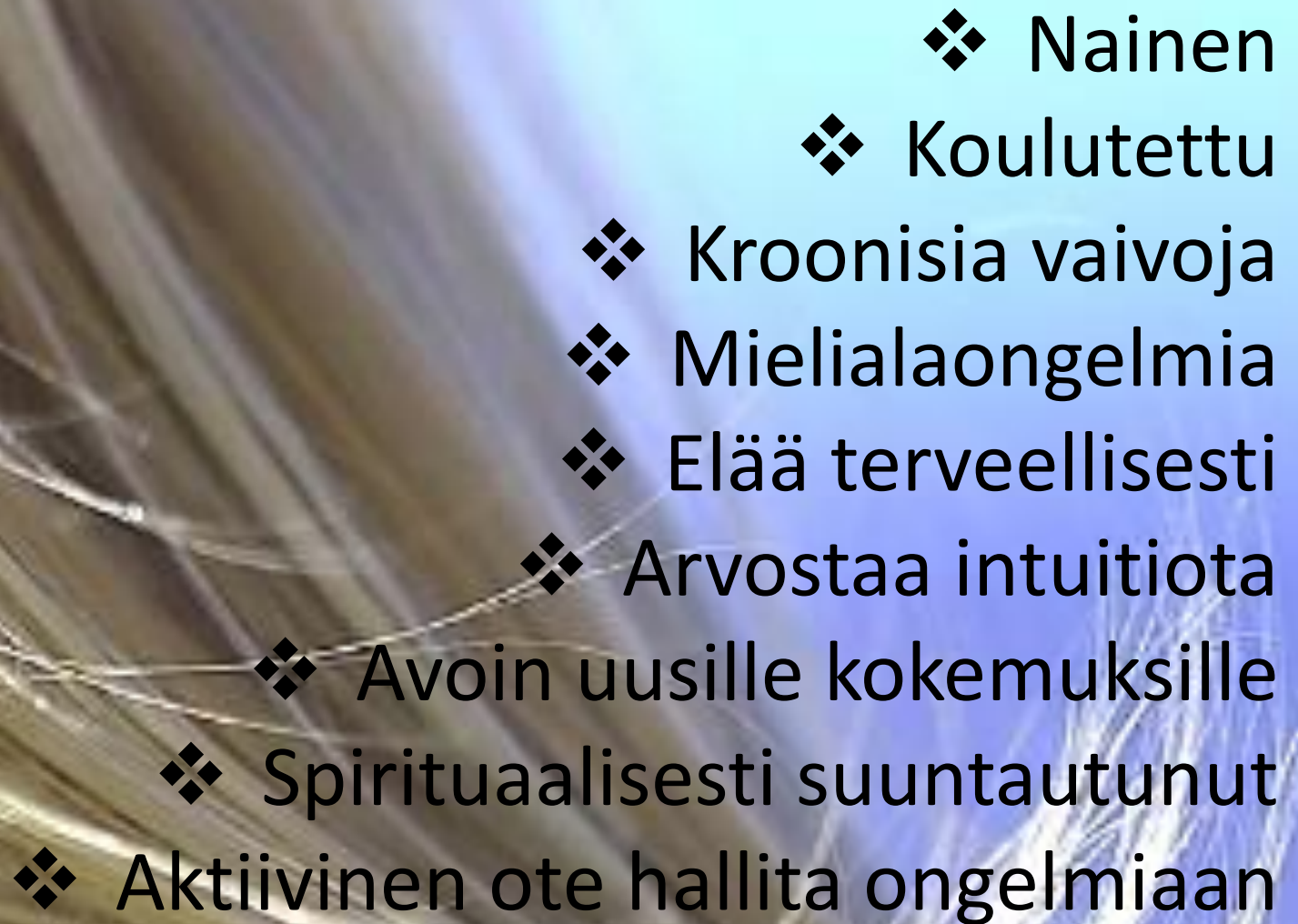
Meta-etnografinen tutkimus käytön perusteluista

Tutkimusaineisto:

- 67 tietokantaa: kvalitatiivisia tutkimuksia potilaiden ilmoittamista syistä hakea CAM-hoitoja
- Yli 9000 viitettä, karsinnan jälkeen 30 artikkelia

Tavoite: selvittää potilaiden käsitystä yksilöllisestä lääketieteestä vertauskohtana biolääketieteellinen yksilöllisyys (geneettinen, kemiallinen tms. lääketiede)

-
- ❖ Nainen
  - ❖ Koulutettu
  - ❖ Kroonisia vaivoja
  - ❖ Mielialaongelmia
  - ❖ Elää terveellisesti
  - ❖ Arvostaa intuitiota
  - ❖ Avoin uusille kokemuksille
  - ❖ Spirituaalisesti suuntautunut
  - ❖ Aktiivinen ote hallita ongelmiaan

Biolääketieteen oletus

Kehomielihoidojen oletus

Biologis-molekulaarinen kone

Psyko-fyysis-spirituaalinen luonnon olio

Korjataan yksittäisiä elimiä (reduktionismi).

Vaikutetaan harmonian kautta yksityiskohtiin (holistisuus).

Potilas, kohde, objekti.

Parantuja, kokija, subjekti.

Biotieteiden retoriikka.

Metaforinen retoriikka.

Näyttö kliinisten kokein.

Näyttö todelliseen hoitotilanteeseen nojaava.

- **Science based medicine**

- Luonnontieteeseen nojaava näyttö (biokemia – eläinkokeet – kokeet ihmisillä)

- **Evidence based medicine**

- Näyttöön perustuva lääketiede (kontrolloitu kliininen koe + ammatillinen kokemus)

- **Practice based evidence**

- Käytännön toimintaan nojaava näyttö (todellisten hoitotilanteiden ja niiden tulosten vertaileva tutkimus + ammatillinen kokemus)

Käyttäjän kannalta ristiriitaa ei ole

Tutkimusten mukaan hän

- käyttää CAM-hoitoja *täydennyksenä* ja *tukena*
- soveltaa *sekä* intuitiivista *että* rationaalista asennetta
- arvostaa *sekä* fysiologiaa *että* kokemusta
- haluaa, että saatavilla on *monenlaisia* avunmuotoja
- valitsee *omaan tilanteeseen sopivaa* apua
- kokee saavansa apua *sekä* tavanomaisista *että* täydentävistä hoitomuodoista

Pohdintaa

- Ovatko täydentävät terveysnäkemykset ottamassa sitä paikkaa, minkä perusterveydenhuolto on hylkäämässä?

Tutkimushaasteita

- Palvelujen käyttäjän, kansalaisen näkökulma nykyistä selkeämmin esille.
- **Vaikuttavuus:** Hyödyt ja haitat.
- **Yhdistävä näkemys:** miten erilaiset hoitamisen lähestymistavat voivat auttaa yksilöä ja yhteisöä (kehittämishankkeet).

Avoimuus

Innovatiivisuus

Ennakkoluulottomuus